

Dekormålade tapeter räddade åt eftervärlden

1842 befann sig dekorationsmålaren Daniel Dahlström i Höje, Norra Råda socken. Han var anlitad för att måla övervåningen på Nilsnilsgården. Förutom att vara skjutsstation var byggnaden dessutom bostad åt häradshövdingen. Detta var väggar som skulle kosta på lite extra!

Vi vet med säkerhet att Daniel Dahlström dekorerade det västra gavelrummet, det signerade han D. Dahlström 1842. Det östra gavelrummet blev inte signerat. Alltså kan vi inte med säkerhet säga att Daniel målade också detta. Men det är ändå troligt. Färgtyp och underlag är desamma och samma schablon är använd i båda rummen. Nilsnilsgården har varit i nuvarande släkts ägo sedan slutet av 1700-talet.

Rummen med målningar

Västra rummets väggar pryddes han med en ljusblå drapering med bårder i rött, vitt och svart, pärlfrans och spetsar. Bröstpanelen marmorades i ockragult med blå och röda inslag. Ovanför draperingen, mot taket, gjordes en blomsterschablon i rött, mot den ljusgrå bottenfärgen. Taklisten fick en ljusblå schablonbård och mitt i bräddtaket målade han en takrosett som en paraplyformad stjärna, eller kompassros, i rött och grönt. En sal smyckad till fest! Ågarna kan berätta att både dop och vigslar förrättats här.

Det östra gavelrummet ser annorlunda ut. Över en stänkmålad bröstpanel i grått syns en imitation av en iristapet* i olika blå nyanser med vertikala schablonmönster i rött och vitt. Taklisten har en detaljerad blomranka i blått, rött och grönt med svarta konturer, utförd både med schablon och på fri hand. Över dörren återfinns samma schablon som i det västra rummet, ovanför draperingen.

Dahlströms kännetecken

Just takdekorationens utseende i västrummet är det som kännetecknar en Dahlström-målning. I Värmland finns de på flera ställen, bl a i Frykeruds kyrka. Men signaturen är då Anders Dahlström, Daniels pappa. Om Anders vet vi att han föddes i Dalarna i slutet av 1700-talet och tidigt kom till Värmland. Han slog sig slutligen ner utanför Sunne och blev en välbärgad man på sitt konstnärskap. De flesta av hans målningar återfinns runt Fryksdalen. Anders yrke gick i arv till sonen. Hittills är Nilnilsagården det enda kända stället där Daniel målat.

Skador

Målningarna i Nilnilsa gården är utförda med limfärg på spänd papp och målade på plats. Under pappen fanns ursprungligen lerklinad timmervägg. Kortväggen intill eldstäderna i bägge rummen består av en brädvägg med garderobsdörr. Där är limfärgsdekorationen utförd direkt på trä. I det västra rummet saknas ca tre brädor av väggen, i NÖ hörnet. Draperingen slutar en bit innan hörnet på norrväggen men fortsätter på de befintliga brädorna. Här kan det ha stått ett väggfast hörnskåp eller dylikt. 160 år har satt sina spår. Det syns både hål och spår av vattenskador. Särskilt i det östra rummet där stora delar av bröstpanelspappen saknas. Färgskikten har ganska dålig bindkraft. Men det är inte skadorna man ser utan den otroliga lyskraft färgen har. Att den har bevarats så pass väl är lite av ett mirakel.

Konserveringsarbeten under 2001

Under 2001 fick ägarna statligt bidrag beviljat av länsstyrelsen för att åtgärda målningarna. Undertecknad utförde arbetet, med hjälp av två assistenter, under senhösten 2001. Intentionen var att framhäva målningarna och få skadorna att sjunka undan, utan att målningarna såg för nygjorda ut. Underlag och färgskikt konserverades och en viss retuschering utfördes. I de fall där pappn saknades helt monterades ny papp och en rekonstruktion av bottenfärgen gjordes.

I det östra rummet fick vi också montera tillbaka tapeterna på väggarna. De hade plockats ner för att rummet skulle kunna tilläggsisoleras, en åtgärd som skedde innan museet blev inkopplade i ärendet.

Inventering av målade tapeter

Ett halvdussin arbeten liknande det ovanstående har väckt min nyfikenhet - hur många sådana här skatter finns kvar i Värmland? Det vet vi inte riktigt. En inventering av interiört dekorationsmåleri i Värmland har påbörjats. Förhoppningen är att vi äntligen skall få en helhetsbild av det värmländska måleriets utbredning och vad som kännetecknar det och dess upphovsmän. Idag har vi bara lösryckta uppgifter om detta. Jag tar tacksamt emot tips ifrån er som har eller känner till hus där det finns, eller har funnits interiört måleri.

- *tapet tryckt med iriserande tryck, dvs mjuka färgövergångar*

Cecilia Skoglund, konservator

054-866753

cecilia.skoglund@wermlandsmuseum.se